

STUDIEPLAN

Familie- og psykoterapeut

Uddannelsen til familie- og psykoterapeut tager 4 år, bestående af et basisår og et 2. 3. og 4. studieår. Basisåret er en selvstændig enhed, som kan tages uden aktuelt ønske om at gå videre. Bestået eksamen og anbefaling fra underviserne er en forudsætning for at fortsætte på overbygningen.

BASISÅRET

Året indledes med afklaring af den enkeltes fagpersonlige målsætning. Dette sker i samtale med underviser.

Formålet med basisåret er tredelt:

- At udvikle sig fagpersonligt gennem større selvindsigt
- At udvikle sin relationskompetence som fundament i sit faglige arbejde
- At udvikle sine færdigheder i den professionelle samtale.

Undervisningsformen er proces- og oplevelsesorienteret, hvilket indebærer en høj grad af learning by doing og at den teoretiske undervisning søges knyttet så tæt som muligt til træningen. Der forventes et stort personligt engagement og aktiv deltagelse, idet udgangspunktet for træningen er forhold i den enkeltes arbejds- eller privatliv, som vedkommende ønsker at komme videre med. Træningen foregår dels i den store gruppe, hvor alt arbejde er under direkte supervision af underviseren og dels i mindre arbejdsgrupper. I arbejdsgrupperne arbejdes blandt andet med at opnå en større forståelse af egen rolle i primærfamilien og mulige følger heraf (Læs mere om arbejdsformer).

Fagpersonlig udvikling og relationskompetence er gennemgående og overordnede temaer på basisåret. Den teoretiske undervisning vil omhandle begreber som

- Menneske- og familiesyn
- Selvtillid og selvfølelse
- Personligt sprog
- Tilknytning
- Sorg og tab
- Konfliktforståelse og strategier
- Gruppeudvikling og gruppeeftersyn
- Relationskompetence og børn

Træning i **samtalen** er som nævnt et tredje gennemgående tema. Dette indebærer indføring i basale elementer, så som

- Planlægning af samtalen
- Kontakt og kontrakt
- Interventionsmåder
- Afslutning

Året afsluttes med evaluering af undervisningen og læringsmiljøet som helhed på DFTI.

Eksamen på basisåret er frivillig, men en forudsætning for at gå videre på overbygningen. Eksamen er afslutningen på dette års arbejde med fokus på fagpersonlig udvikling. På baggrund af en synopsis på 2-3 sider om egne fagpersonlige arbejds punkter og selvindsigter føres en samtale med en medstuderende, som eksamineres af holdlederen og intern censor. Dette vurderes som bestået eller ikke-bestået.

OVERBYGNING, 2. STUDIEÅR

På 2. året af familie- og psykoterapeutuddannelsen sammensættes nye hold og arbejdsgrupper, hvorefter der sigtes mod at holdene er de samme på 2., 3. og 4.året.

Året indledes med den studerendes beskrivelse af fagpersonlig målsætning for året.

Formålet med 2. året er:

- At videreudvikle kendskabet til egne mønstre og overlevelsesser strategier herunder hvordan disse kommer til udtryk i nære relationer ex parforholdet
- At udvikle samtalefærdigheder med særlig fokus på det relationelle ex parterapi.

På 2. året har vi som en del af det egenerapeutiske arbejde særlig fokus på **parforholdet** både teoretisk og træningsmæssigt. Den begyndende træning som parterapeut vil foregå i den store gruppe under direkte supervision af underviseren. Underviseren har naturligvis det fulde ansvar for processen og udbyttet. Instituttets **åbne klinik**, hvor par og familier kan henvende sig og gå i terapi anonymt og gratis, er således en del af undervisningsgrundlaget, som muliggør øvelse.

Som en del af undervisningsprogrammet findes endvidere **parweekend**, hvor de studerende forventes at invitere deres ægtefælle, kæreste eller en anden voksen, betydningsfuld person i deres liv. I disse weekends arbejdes med samtaler, øvelser og oplæg med udgangspunkt i deltagerens liv med hinanden. Uddannelsesafgiften dækker både kost og logi på parweekenden for begge deltagere.

Dette direkte arbejde med egne, nære relationer prioriteres højt og vil også foregå på andre planlagte tidspunkter af uddannelsen. Endelig er det muligt og velkomment at den studerende inviterer **egne klienter** med på uddannelsen. Dette forventes i stigende omfang på de sidste år af overbygningen.

Det skal nævnes, at instituttet har en gæsteordning, hvor de studerende kan invitere en gæst med en dag, hvilket ofte vil være en ægtefælle eller kæreste, men også kan være en ven eller kollega. Formålet med ordningen er primært at bedre muligheden for at uddannelsen og den studerendes nødvendige engagement bliver nemmere at følge og forstå for dem derhjemme.

På 2. året arbejdes teoretisk med emner som:

- Tilknytning, mentalisering og hjernens udvikling
- Parforholdsmønstre
- Symptomskabende-, vedligeholdende, og helbredende dynamikker
- Overføring, modoverføring og forsvarsmekanismer
- Søkenderoller
- Psykoterapeutiske retninger og evidens

Året afsluttes dels med en **evaluering** af den enkeltes trivsel, udbytte og status som terapeut samt af respons til instituttet og dels med en **eksamen**, som er frivillig, men som er en forudsætning for at kunne indstille sig til eksamen på 3. og 4. året. Eksamen består af en skriftlig opgave på 5-10 sider, hvor der redegøres for enkelte eller flere mønstre i eget parforhold eller livshistorie. Dynamikken beskrives, hvor eget bidrag fremgår og hvor relevante teorier inddrages i refleksionen. Opgaven uddybes og kommenteres i samtale med eksaminator og intern censor og bedømmes som bestået eller ikke bestået.

OVERBYGNING, 3. STUDIEÅR

På såvel 3. som 4. året udfærdiger den studerende sin fagpersonlige målsætning på starten af året.

Formålet med 3. studieår er:

- At udvikle og integrere fagpersonlige arbejds punkter i træningen til familie- og psykoterapeut
- At udvikle og nuancere samtalefærdigheder som familie- og psykoterapeut
- At skærpe forståelsen og analysen af relationelle forhold
- At integrere familiesynet i sit faglige arbejde

På 3. året udvides fokus til i større omfang at **arbejde terapeutisk med hele familien**. Klientfamilierne kan enten komme fra åben klinik, fra de studerendes eget arbejde eller bekendtskabskreds eller det kan være de studerendes egen familie. På 3. og 4. året afholdes **familiedage**, som er 3 internatdage, hvor de studerendes familier deltager. Sigtet er at vise familierne, hvordan vi arbejder og at give mulighed for at familierne kan få inspiration og hjælp til at komme videre med de små eller store vanskeligheder, som de oplever i hverdagen. Endelig rummer dagene også en masse socialt samvær for alle aldersgrupper. Uddannelsesafgiften dækker både kost og logi på familiedagene for både den studerende og dennes egen familie.

På 3. året lægges op til fordybelse og intensiv træning i centrale terapeutiske processer, så som nærvær, kontaktfuldhed, dobbelt opmærksomhed, parallelprocesser, betydningen af anerkendelse, affektiv afstemning, om terapeutisk væren og gøre. Vi vil endvidere beskæftige os både teoretisk og metodisk med at skabe kontakt og **samtale med børn**.

Herudover rummer året teoretiske temaer som:

- Psykopatologi, herunder personlighedsforstyrrelse
- Grundvilkår og tab – Børn i sorg
- Familiesamtalen i børneperspektiv
- Skilsmisse- og sammenbragte familier

3. året afsluttes som på 2. året med en **evaluering** af trivsel, udbytte og status som terapeut samt respons til instituttet og med en **eksamen**. Grundlaget for eksaminationen er en videooptagelse. Der skal vises en sammenhængende sekvens på 7–10 min. af en samtale med et par eller en familie. Sekvensen skal illustrere terapeutens kontaktfærdigheder og interventionsmåder. Vi anbefaler, at de studerende viser klip fra deres videooptagelser og giver hinanden sparring/supervision i arbejdsgrupperne.

Sammen med optagelsen afleveres en transskription af den valgte sekvens, indeholdende:

- a) den nøjagtige ordlyd
- b) iagttagelser af den non-verbale kommunikation
- c) noter om terapeutens fortløbende indre overvejelser.

Udover videosekvensen afleveres en teoretisk opgave på 7-9 sider, hvor man reflekterer teoretisk over det viste samt en casebeskrivelse, som omfatter en faktuel beskrivelse af familien. Til eksamen diskuterer den studerende materialet med eksaminator og ekstern censor. Præstationen vurderes som bestået / ikke bestået.

OVERBYGNING, 4. STUDIEÅR

Formålet med 4. studieår er:

- At integrere familiesynet i sit faglige arbejde
- At videreudvikle fagpersonlige færdigheder som familie- og psykoterapeut

På 4. året skærpes fokus på det **professionsrettede**. Det forudsættes at den studerende træner som terapeutstuderende imellem undervisningsmodulerne og er indstillet på at invitere egne klienter med på uddannelsen for at kunne modtage direkte supervision (den studerendes øvelsesfamilier er naturligvis gjort bekendte med de særlige omstændigheder omkring terapien). Som på 2. og 3. året vil der kunne modtages klientfamilier fra den åbne klinik og den studerendes ægtefælle og familie vil være velkomne på holdet. Familiedagene vil ligeledes være en del af undervisningsprogrammet. Den studerendes egenerapi vil have plads i programmet, men vil også kunne anbefales at foregå udenfor uddannelsen.

Udover undervisning i almene terapeutiske processer vil året rumme teoretiske temaer som:

- Seksualitet
- Ethiske overvejelser og dilemmaer
- Aktuel familieteori

Året afsluttes med en **evaluering**, som vedrører såvel respons til instituttet som den enkeltes udbytte af uddannelsen og status som familie- og psykoterapeut. Herunder vil indgå en selvevaluering af realistiske mål og ambitioner som terapeut, hvilke muligheder, forudsætninger og begrænsninger disse måtte indebære. Selvevalueringen suppleres med tilbagemelding fra medstuderende og underviser.

AFSLUTTENDE EKSAMEN

For at opnå **bevis som eksamineret familie- og psykoterapeut** kræves udover gennemført 4-årig uddannelse – med årligt max. 10 % fravær og bestået eksamen på basisåret samt 2. og 3. året – at den studerende indstiller sig til den afsluttende eksamen. Denne vil foregå 3-4 måneder efter afslutningen af uddannelsen.

Eksaminationen sker på baggrund af en videooptagelse. Optagelsen skal indeholde en sammenhængende sekvens af 8–10 min. varighed, taget fra et længere familieterapeutisk forløb (minimum 3 samtaler). Sammen med optagelsen afleveres en transskription af den valgte sekvens, indeholdende:

- d) den nøjagtige ordlyd
- e) iagttagelser af den non-verbale kommunikation
- f) noter om terapeutens fortløbende indre overvejelser.

Eksamensopgaven består herefter af en udvidet casebeskrivelse: Heri beskrives familiens årsag til henvendelsen. Herefter en kort præsentation af familiens medlemmer, afslutningsvis et kort overblik over det samlede terapiforløb.

Opgavens teoretiske del – som fylder 10-12 sider – skal omhandle analyser og tematiseringer af terapiprocessen og/eller familiens dynamik.

Eksamen sker på baggrund af ovenstående. Varigheden er samlet ca. 45 min., og den samlede præstation vurderes som bestået/ikke bestået. Eksaminationen kan efterfølges af en perspektiverende kommentar fra eksaminator og den eksterne censor.

Det gælder for denne eksamen, at den ligger udover uddannelsesprogrammet. Den rummer supervision af arbejdet med familien i en mindre gruppe – 6 gange 3 timer. Supervisor udpeges af DFTI. Der er mulighed for vejledning i forhold til den skriftlige opgave. Vejledningen varetages af holdlederen/eksaminatoren. Der kan vejledes i op til 4 gange 3 timer i mindre grupper. Denne såkaldte eksamenspakke betales særskilt.

OPTAGELSESKRAV

Der optages max. 18-20 studerende pr. hold på basisåret og max. 18 pr. hold på overbygningen.

Optagelse på uddannelsen til familie- og psykoterapeut forudsætter:

Kvote 1: Ansøgere med en relevant lang (5 år) eller mellemlang (3 år) videregående uddannelse af psykologisk, pædagogisk eller sundhedsfaglig karakter som f.eks. psykolog, læge, lærer, sygeplejerske, socialrådgiver, ergo- eller fysioterapeut eller pædagog.

Kvote 2: Ansøgere med en videregående uddannelse, som ikke er relevant og ikke af psykologisk, pædagogisk eller sundhedsfaglig karakter. Optagelsen baseres på en personlig samtale, hvoraf alder, modenhed, motivation og erhvervs erfaringer klarlægges med det formål at vurdere tilstrækkeligheden heraf i forhold til kravene på uddannelsen.

Kvot 3: Ansøgere tilhørende andre faggrupper end dem der er uddannet ved de højere læreranstalter. Optagelse kan ske såfremt ansøgers uddannelse suppleres med kurser fra en højere læreranstalt eller videregående uddannelser (f.eks. det åbne universitet, de sociale højskoler, sygeplejehøjskole og lignende) inden for psykologi, ledelse, personlig udvikling, terapi, supervision. Optagelsen baseres på en personlig samtale, hvoraf alder, modenhed, motivation og erhvervs erfaringer klarlægges med det formål at vurdere tilstrækkeligheden heraf i forhold til kravene på uddannelsen.

Ansøgere skal have minimum 3 års praktisk erfaring med deres fag.

Der optages max. 20% ansøgere fra kvote 2 og 3 på hvert hold.

Ansøgere i kvote 2 og 3 kan ikke garanteres optag i Dansk Psykoterapeutforening efter endt uddannelse. Hvis de ønsker at blive optaget, skal de inden uddannelsesstart kontakte Dansk Psykoterapeutforening med henblik på en forhåndsvurdering.

Dispensation

Dispensation fra ovenstående gives udelukkende efter en personlig samtale med studievejler/underviser, hvor det sandsynliggøres, at den enkeltes livserfaringer, modenhed og evne til selvrefleksion kombineret med alternative arbejds erfaringer med andre mennesker i en periode på mindst 3 år samt dokumenteret teoretisk kendskab til relevante psykologiske teorier, til sammen vil være tilstrækkelig baggrund i forhold til kravene på uddannelsen.

Merit

Merit for basisåret eller anden del af uddannelsen gives efter individuel stillingtagen til den enkeltes uddannelsesmæssige baggrund og forløb på et tilsvarende institut.

Orlov

Orlov gives i alle tilfælde først efter individuel samtale med studievejleder/underviser, da undervisningsprogrammet er tilrettelagt efter at holdsammensætningen på overbygningen så vidt muligt ikke ændres.

Ved ønske om orlov skal den studerende lave en begrundet skriftlig orlovsansøgning, der sendes til kontakt@dfti.dk.

Da overbygningsholdene normalt maksimalt optager 18 studerende, vil der, i tilfælde af en orlovssøgendes tilbagevenden til studiet, kunne blive givet dispensation til 19 studerende på et hold. Således at den studerende, så vidt muligt, kan færdiggøre sin uddannelse inden for den ønskede tidsramme. Dispensationen gives af holdlederen, i fald hun/han finder det foreneligt med den eksisterende holdsammensætning.

6-års reglen

DFTI har ikke krav om gennemført uddannelse indenfor 6 år. Men ønsker den studerende efter endt uddannelse at blive optaget i Dansk Psykoterapeutforening, skal uddannelsen gennemføres indenfor normeret tid plus maksimum 2 år (dvs. 6 år). Den studerende skal, ved ønske om optag i Psykoterapeutforeningen, selv søge om dispensation for dette i Psykoterapeutforeningen. Det er udelukkende Psykoterapeutforeningen, der kan give dispensation.

Fravær

Fravær under uddannelsen må max. være 10 %. Hvis dette overskrides må den studerende henvende sig til underviser for at finde en mulig kompenserende løsning.

Syge- og reeksamination

Er den studerende forhindret i at gå til eksamen på grund af sygdom meddeles dette til instituttet og en lægeattest afleveres. Sygeeksamen vil blive arrangeret ud fra den studerendes ønske og de praktiske muligheder.

Der gives mulighed for reeksamination 2 gange.

For både syge- og reeksamination gælder det, at den studerende skal betale et beløb til dækning af Institutets udgifter til censor mm.

Tidsmæssige rammer og timefordeling

Uddannelsen varer 4 år, 27 dage om året, fordelt fortrinsvis som 3 dages moduler samt enkelte 2 eller 4 dages moduler. Undervisningen er således fordelt over 9 moduler om året på basisåret og på 3. året samt 10 moduler om året på 2. året og på 4. året. Et modul starter 1. dag kl. 09.00 og slutter sidste dag kl. 17.00.

Undervisningen i plenum er:

1. dag kl. 10-13 og 14-17
2. dag kl. 9-12 og 14-17
3. dag kl. 9-12 og 14-17

Arbejdet i mindre arbejdsgrupper foregår:

1. dag kl. 17.30-19.00
2. dag kl. 13.00 – 14.00 og 17.30-19.00
3. dag kl. 13-14

Tiderne gælder både i Tre Kronergade, Valby og på Yrsavej, Åbyhøj/Århus.

Den samlede undervisningstid udgør 108 dage, hvilket svarer til 864 timers undervisning i plenum. Hertil kommer 240 timers arbejde i de mindre arbejdsgrupper. I alt rummer uddannelsen således 1104 timer.

Timefordelingen er:

Teori og metode: 480 timer
Supervision: 312 timer
Egenterapi/selvrefleksion: 312 timer